

Odhod Dr. Zupaniča v Evropo.

Ganljivo in resno je bilo slovo v sredo zvečer, ko je odhajal naš rojak, velezaslužni Dr. Niko Zupanič iz Clevelanda, klican na novo polje dela v London in Pariz. Skoro pet mesecev se je mudil Dr. Niko Zupanič kot posebni odposlanec Jugoslovanskega Odbora v Ameriki, kjer je obiskal več slovenskih naselbin. Mahoma so se slovenski krogi v Clevelandu zdržali, da se priredi zaslužnemu rojaku dostojna ohodnica. V Grdinovi dvorani se je zbralo v sredo zvečer kakih sto izbranih Slovencev, ki so se udeležili banketa prireditelja v počast Dr. Zupaniču. Slovensko pevsko dr. Edinost je polnočestno nastopila. Orkester Elsie Henby godbe je praznoval operetne in slovanske godbene točke. Predsednik sestanka dr. F. J. Kern je v prijetnih besedah povedal, kaj imamo mi Slovenci v Dr. Zupaniču, da bi drugi narodi takega moža znali primerno upoštevati, dočim pri nas ni tako. Oprstil se je pri slavljenčcu, kar je bilo zamujenega s trdnim prepričanjem, da se, ki ga je vsejal Dr. Zupanič je padlo na rodovitna tla, in če ne takoj, pa bomo znali v prihodnosti dostojno upoštevati ideje našega rojaka učenjaka. Za njim je govoril urednik lista, ki je označil misijo Dr. Zupaniča v Ameriki, povedal kako teško je slovo, toda kako lahko bo slovo tedaj, kadar se bodo splošne ideje Dr. Zupaniča in se bo slovenski narod poslovil za vedno od Avstrije, da uživa svobodo in samostojnost. V vznemirjenih besedah je govoril potem Milan Marjanovič, hrvaški izaslanik Jugoslovanskega Odbora. Iz morja krvi in sužnosti, katero je trpel jugoslovanski narod stotletja se bo dvignil preroben, svoboden. Govoril je še Grdina, nakar je Don Gršković zaključil govor v divnih besedah. Bil je krasen večer, ki ostane vsem v spominu. Stojte so poslušali gostje slovanske himne in nepopisna navdušenost je vladala, ko so pevec dr. Edinost zapeli: Slovenec, Srb, Hrvat! Ploskanju kar ni bilo konca. Vodstvo banketa izreka najtoplejšo zahvalo dr. Edinost in pevovalci g. Primož Kogoj-u.

Dr. Niko Zupanič je imel kljub kratkemu bivanju med nami krasen uspeh. In ko dovrši svojo politično misijo v Evropi, kjer bo predstavljaj naš narod, hrepeneč po svobodi, tedaj se vrne zopet v svobodno ameriško deželo okoli Božiča, da nam prinese nove upe, nova dejstva za uredništvo jugoslovanske neodvisnosti in svobode! Prihodnji mesec se bodo v Londonu in Parizu ukrepale najbolj važne stvari glede jugoslovanske neodvisnosti in svobode. in Dr. Zupanič je klicala dolžnost, da je

zraven, kajti oile je začetnik Slovencev — jugoslovanske misli med Srbijo. Naj sprejme Dr. Zupanič tisočero zahvalo za trud in njegovo delo med nami, in prepričan naj bo, da resnica in pravica vedno zmaguje, in tako bodo zmagale tudi njegove prireditelne in resnične ideje v korist svobodne bodočnosti Jugoslovancev!

—Pevsko dr. Edinost priredi svoj običajni zabavni večer v nedeljo, 3. dec. 1916 v Grdinovi dvorani se je zbralo v sredo zvečer kakih sto izbranih Slovencev, ki so se udeležili banketa prireditelja v počast Dr. Zupaniču. Slovensko pevsko dr. Edinost je polnočestno nastopila. Orkester Elsie Henby godbe je praznoval operetne in slovanske godbene točke. Predsednik sestanka dr. F. J. Kern je v prijetnih besedah povedal, kaj imamo mi Slovenci v Dr. Zupaniču, da bi drugi narodi takega moža znali primerno upoštevati, dočim pri nas ni tako. Oprstil se je pri slavljenčcu, kar je bilo zamujenega s trdnim prepričanjem, da se, ki ga je vsejal Dr. Zupanič je padlo na rodovitna tla, in če ne takoj, pa bomo znali v prihodnosti dostojno upoštevati ideje našega rojaka učenjaka. Za njim je govoril urednik lista, ki je označil misijo Dr. Zupaniča v Ameriki, povedal kako teško je slovo, toda kako lahko bo slovo tedaj, kadar se bodo splošne ideje Dr. Zupaniča in se bo slovenski narod poslovil za vedno od Avstrije, da uživa svobodo in samostojnost. V vznemirjenih besedah je govoril potem Milan Marjanovič, hrvaški izaslanik Jugoslovanskega Odbora. Iz morja krvi in sužnosti, katero je trpel jugoslovanski narod stotletja se bo dvignil preroben, svoboden. Govoril je še Grdina, nakar je Don Gršković zaključil govor v divnih besedah. Bil je krasen večer, ki ostane vsem v spominu. Stojte so poslušali gostje slovanske himne in nepopisna navdušenost je vladala, ko so pevec dr. Edinost zapeli: Slovenec, Srb, Hrvat! Ploskanju kar ni bilo konca. Vodstvo banketa izreka najtoplejšo zahvalo dr. Edinost in pevovalci g. Primož Kogoj-u.

—Frank Prevec, dobro poznani rojak in bivši grocer na Carry ave. je kupil gostilniške prostore g. J. Hoppert na 964 Addison Rd. Mu želimo obilo uspeha v njegovi novi obrti.

—Konvencija Slovenske Dobrodelne Zveze bo najbrž končana v soboto popoldne. Sedanja pravila, dasi so izvrstna, pa so se skazala v mnogih ozirih nepraktična pri poslovanju, in je torej v zelo precej časa, da delegatje po najboljši presodnosti odpravijo nepotrebnosti in nadomestijo točke, ki so v resnici v korist vseh članov. Z novimi pravili bo članstvo v resnici zadovoljno.

—Dr. Niko Zupanič, poseben odposlanec Jugoslovanskega Odbora je odpotoval v sredo zvečer v New-York, kjer ima važno posvetovanje s srbskim generalnim konzulom glede Slovencev, nakar odpotuje v London, Pariz, Nizzo in Rim, da vrši svojo politično misijo. Naše najsrčnejše želje, da se mu posreči njegovo delo.

BRATJE SLOVENCİ, HRVATI IN SRBI!

Dan 10. sušca, 1915. ostal bo v zgodovini našega naroda v Ameriki zapisan z zlatimi črkami.

Tega dne je bil naš prvi jugoslovanski zbor v Chicagu. Na tem zboru, katerega je, v sporazumu z narodnimi prvaki, sklical prvi poslanec "Jugoslovanskega Odbora v Londonu", Dr. Franko Potočnjak, našli so se složni v misli in verovanju, a jednodušni v besedah in delovanju zastopniki Slovencev, Hrvatov in Srbov.

Na tem zborovanju je bilo pokopano vse, kar nas je delilo in bil je postavljen trden temelj zajedniškega, iskrenega in požrtvovalnega dela vseh

zavednih in poštenih sinov našega naroda.

Prvi Jugoslovanski Zbor v Chicagu pomeni očiten izraz narodne duše, ter svobodno izpoved narodne volje, namreč, da morajo vsi Srbi, Hrvati in Slovenci biti svoji, svobodni in zjedineni v eni veliki in močni demokratični državi. Resolucija tega Zbora ni samo zgodovinski dokument, ampak tudi je bila moralno orodje onih, ki delajo za naše narodno zjedinenje in onih, ki se bore za našo narodno osvoboditev.

Eno leto in pol je preteklo od tega našega prvega Zbora. Kratka je ta doba in neznatna v mirnem času, a velika in pomembna v sedanjih krvavih in usodepolnih časih, ko se odločuje v enem dnevu o življenju in smrti stotin tisoč ljudi, o svobodi ali robstvu celih narodov.

Velika svetovna vojna, ki traja več tretje leto, prinesla je našemu narodu brezprimernih strahot, nevolj in britkih izkušenj. Pogazena in opustošena je Srbija, z gladom izstradana in zvezana je Hrvatska, z železnimi in ognjenimi kleščami je stisnena Slovenija. To je naš del solz, trpljenja in mučeništva, ki ga darujemo boju človeštva za rešitev pravice pred nasilstvom in divjaštvom Tevtonov, Madžarov, Turkov in drugih razbojnikov.

Ali te naše solze, trpljenja in mučeništva niso nam ubila duše in srca, niso razvedenile krvi našega naroda. Ne, vse to je utrdilo naš narod v veri, da se iz te krvi, iz teh solz, in iz tega stradanja porodi njegova svoboda in bodoča moč. Solze so nas očistile, trpljenje ojačilo a skupna nesreča nas je sklenila skupaj, z vezom ljubavi, ki pozablja črno preteklost in porodi svetlo bodočnost, z vezjo ljubavi, ki spaja v eno dušo duše razdvojenih bratov, z vezjo one ljubavi, ki zjedini brate tako, da nikdar več ne razidejo, temveč ostanejo za vedno zjedineni v svobodi.

Dalje na drugi strani.

Ali te naše solze, trpljenja in mučeništva niso nam ubila duše in srca, niso razvedenile krvi našega naroda. Ne, vse to je utrdilo naš narod v veri, da se iz te krvi, iz teh solz, in iz tega stradanja porodi njegova svoboda in bodoča moč. Solze so nas očistile, trpljenje ojačilo a skupna nesreča nas je sklenila skupaj, z vezom ljubavi, ki pozablja črno preteklost in porodi svetlo bodočnost, z vezjo ljubavi, ki spaja v eno dušo duše razdvojenih bratov, z vezjo one ljubavi, ki zjedini brate tako, da nikdar več ne razidejo, temveč ostanejo za vedno zjedineni v svobodi.

Dalje na drugi strani.

Zapisnik II. konvencije Sl. Dobr. Zveze.

III. ZASEDANJE.

V torek, 12. sept. 1916 dop. Predsednik otvoril sejo ob 8. uri popoldne. Pozdravi navzoče, ter jih opominja k redu in pravi sporazumnosti.

Citanje zborovalcev. Navzoči vsi.

Odlomek zapisnika prve seje se prečita ter sprejme.

Cita se zapisnik drugega zasedanja. Zapisnik je z nekaterimi popravki sprejet.

K besedi se priključijo vrhovni zdravnik Dr. J. M. Seliškar. Povdarja, da se nekatera društva po svojih zastopnikih pritožujejo čez njegovo poslovanje. Povdarja, da se je moral kot vsi drugi uradniki na podlagi pravil ravnati po določbah zadnje konvencije. Njegov posel, da je bil skrajno težaven, zlasti pri preiskavi novih prosilcev. Omenja, da je njegovo poslovanje, ki je bilo vedno v korist organizacije le v škodo njemu samemu. Pojasni posamezne slučaje, nakar je predsednik mnenja, da se vsak posamezen slučaj rešuje posebej ob raznih točkah.

Ime določenega vratarja za posamezna zasedanja se ne imenuje.

Sestra Antonija Likar spravi na dnevni red radi neke kandidatije, ki je bila odklonjena v pristop po vrhovnemu zdravniku. Po vsestranskem razmotrivanju se sklene ostati pri sklepu vrhovnega odbora.

Zapisniki se objavijo v glasilu, ter končno skupno razloži, ter pošlje vsace mu društvu po nekaj iztisov. Od številke 3 predložijo br. Karan naslednjo resolucijo:

Konvenciji SDZ Cleveland, O.

Pri zadnji konvenciji SDZ je bila sprejeta "Načelna izjava" da SDZ temelji na načelih zavednega delavstva, ne ozira se na stan ali versko prepričanje.

Od zadnje konvencije pa do danes so priredila nekatera društva SDZ vedno banketov in veselice, na katerih so govorniki oziroma glavni odborniki SDZ mesto da bi govorili o slogi in napredku bratskih društev, le vmešavali verska in politična vprašanja ter vedno udrihali po nekaterih bratskih društvih SDZ, ki so drugzega mišljenja kakor govorniki.

S tem sejejo neslogo in razpor med bratska društva in kršijo direktno gori omenjeno načelno izjavo SDZ.

Radi tega stavi društvo "Slovan" št. 3. SDZ resolucijo sprejeto na društveni seji dne 27. avgusta 1916, da se stavi točka v pravilih, da se take pooblašene glavne odbornike kaznuje z odpoklicem ter se jih na ta način naredi neškodljive SDZ.

Članstvo društva "Slovan" št. 3. SDZ je prepričano, da je to početje škodljivo za razvoj Zveze, ter se s tem ukrepom izpolni načelna izjava.

Za društvo "Slovan", št. 3. SDZ:

Predsednik Martin Šorn, Blagajnik Rudolf Perdan, Tajnik Joseph Skupek.

Resolucija se sprejme dobesedno z pristavkom, da kadar nastopi član pooblaščen od vrhovnega odbora, to pa v slučaju javnega nastopa.

Zadeva br. Jančarja se odkloni vsled njegove lastne krivde.

V zadevi brata John Murnika se sklene ostati pri sklepu gl. odbora, društvu pa se poverne stroški za izvanredno preiskavo.

Društvene knjige št. 13 se vrnejo v glavni urad, številki (Dalje na drugi strani.)

Nemška trdnjava Peronne pred padcem.

Angleži v Macedoniji.

London, 14. sept. Angleške čete, ki so prekoračile reko Strumo v grški Macedoniji, so se umaknile nazaj na svoje postojanke, potem ko so prizadale hude zgube Bulgarom.

Peronne je v nevarnosti.

Pariz, 13. sept. Prvič, odkar se vrši vojna se je včeraj bitka med francoskimi in nemškimi imeli Nemci najmočnejše utrdbe, katere so gradili dve leti. Včeraj so se vrgli Francozi v to odprtinu, ki je nastala v nemških vrstah, in so vrgli Nemce nazaj za tri kilometre.

Pomembna bitka.

Včerajšnja bitka med Francozi in Nemci je bila pomembna, kajti francosko armadno poveljstvo je odločilo onevojake, da se spoprimejo z Nemci, ki so rojeni v mestih in vaseh, katere imajo Nemci sedaj zasedene. Vojski so se torej v resnici borili za svoj rojstni kraj. Dve noči so Francozi neprestano obstreljevali nemške utrdbe, ki so bile tako razrušene, da niso nudile Nemcem nobenega zavetja več in se je morala pričeti bitka na planem. V tridesetih minutah so Francozi prepodili Nemce iz cele vrste utrb od Combles do reke.

Delo teških in lahkih topov.

Kakor hitro so teški francoski topovi razbili utrdbe, so Francozi postavili na fronto lahke 75cm topove, ki so naredili odprtinu v nemške vrste. Francozi so tako uspešno obstreljevali nemško fronto, da je bilo Nemcem nemogoče pripeljati rezerve na bojišče, ker so Francozi s svojimi topovi dosegli cesto in železnico, kjer bi morali priti Nemci na pomoč. Francozi so pregnali Nemce iz hriba št. 145, iz mesta Bouchavesnes in Marrieres gozda.

Jako krvavi boji.

Boj za mesto Bouchavesnes je bil jako krvav. Ko so Nemci pronašli, da so Francozi prerezali njih komunikacijo severno od Peronne, so se Nemci vrgli na hrib št. 76 in L'Abbe gozd, katerega so zasedli, toda Francozje so se vrnili in pogнали Nemce iz obeh zasedenih krajev.

2300 Nemcev ujetih.

Tekom dveh dni, t. j. v torek in sredo so Francozi zajeli 2300 Nemcev, deset topov, med njimi štiri teške topove in

40 strojnih pušk. Pri Verdunu so bili Nemci začeli z ofenzivo v okolici Fleury, toda so bili nemudoma vrženi nazaj.

Iz balkanskega bojišča.

London, 14. sept. Mnogo boj se je vršilo v Macedoniji, toda ničesar odločilnega se ni pripetilo. Italijanska armada na Balkanu je pričela napadati ob reki Vardar. Pri jezeru Butkovo so Italijani pregnali Bulgare do ceste Demir-Nisar. Toda Bulgari trdijo, da so Italijani pogнали nazaj in da so ob tej priliki zajeli 30 Italijanov.

Boji na Rumunskem.

Kot se poroča iz Berolina napreduje ofenziva Bulgarov in Nemcev v Dobrudži metočno in sistematično. Toda z zavzetjem rumunskih trdnjav Silistrie so Nemci in Bulgari prenehali z napredovanjem, in iz Bukarešta se poroča, da je močan ruski oddelek ustavil nadaljno prodiranje Nemcev in Bulgarov.

Nemci na Ogrskem.

Dunaj, 14. sept. Precejšna armada Nemcev je dospela na Sedmograško v pomoč Avstrijcem, katere Rumunci nadalje preganjajo.

Nov kabinet na Grškem.

London, 14. sept. Grški kralj je poveril sestavo novega kabineta bivšemu ministru justice Dimistracakopulu, ki je pristal za politike Venizelosa. Dasi se je pričakovalo, da bo Venizelos izvoljen za voditelja kabineta, pa se gotovo pričakuje, da bo novo grško ministerstvo odpravilo nevtiraliteto in se pridružio zaveznikom.

Nemci kradejo v Belgiji.

London, 14. sept. Nemška vlada v Belgiji je vzela iz belgijskih bank in hranilnic \$150.000.000 v zlatu, ali eno tretino vsega denarja, ki ga imajo Belgijci. Nemška vlada pravi, da bo ta denar povrnila v dveh letih. Lahko je Nemcem voditi vojno, ker kradejo denar siromakom iz bank.

Laški socialisti prijeti.

Rim, 13. sept. Precejšno nezadovoljstvo je zbruhnilo med laškim prebivalstvom, ker je dala vlada zapreti dva mlada častnika, ki sta obdolžena, da sta širila proti militaristične težnje med armado. Oba častnika sta socialista. Policija je preiskala stanovanja obeh častnikov, kjer je našla 50.000 tiskovin, v katerih se ljudstvo pozivlje, da dne 24. sept. pride po celi Italiji proti vojne demonestracije. Časopisje je prepričano, da so to zaroto socializmov uprizorili Nemci, ki bi imeli korist, če bi Italijani odsehalo od vojne.

Bulgarska fronta prebita.

London, 12. sept. Bulgarski strelni jarki na fronti poltretje

milje je bila prebita včeraj od Francozov. Čete zaveznikov na Balkanu so na mnogih krajih prodrle na srbsko ozemlje. Armada Nemcev, Turkov, Bulgarov in Avstrijcev, ki brani macedonsko mejo, je zadnje čase trpela hude zgube.

Mesto Bruselj je kaznovano.

London, 14. sept. Ker so se prebivalci mesta Bruselj udeležili demonstracije v prid kardinala Mercierja, je nemška vlada naložila mestu \$250.000 kazni.

Submarin prihaja.

Berolin, 13. sept. Poročila v Bremenu naznanjajo, da v kratkem odide zopet en submarin v Ameriko. Ko so vprašali direktorja Hamburg-America črte, ali je Bremen odšel na pot v Ameriko, je odgovoril direktor: To vedo samo bogovi!

Vojni ujetniki v Švico.

Pariz, 13. sept. Med francosko in švicarsko vlado se vršijo pogajanja, da prevzame Švica del francoskih ujetnikov, ker je v Švici precej prostora za nje. Za ujetnike v Švici tudi bolje skrbijo kot v Franciji.

Novi načrt Nemcev.

Amsterdam, 15. sept. V glavnem stanu nemškega kaiserja na vzhodni fronti so zastopniki centralnih oblasti sprejeli nov načrt vojskovanja za bodočnost. Sklenjeno je bilo predvsem, da bo Nemčija držala ofenzivo na Balkanu, a defenzivo na vzhodni in zapadni fronti. V ta namen je Nemčija obljubila nemudoma poslati 200.000 mož na balkansko fronto, dočim jih bo dala Avstrija 100.000. Ta armada, združena s Turki, Bulgari in Nemci, ki so že sedaj na Balkanu, bo imela dvojni namen, prvič uničiti Rumunijo in drugič pregnati zaveznike iz Macedonije, da bodo imeli Nemci prosto pot iz Berolina v Carigrad.

Nemčija skrajša fronto.

Da dobi nemški generalni štab potrebnih vojakov bo pri siljen skrajšati svojo fronto. V današnji pariški brzojavki se naznanja načrt, da nameravajo Nemci fronto pred Verdunom popolnoma opustiti. Boji pred Verdunom so Nemcem vzeli 300.000 vojakov, dočim Nemci niso ničesar dobili. V Picardiji Nemci z vso naglico utrjujejo novo vojno fronto za slučaj, da bodo pogani iz prve in druge obrambene črte.

Premikanje čet.

Nemški generalni štab je odzval izpred fronte pri Verdunu eno divizijo veteranov in jih poslal na Somme fronto. Nadalje je bilo pobrano skoro vse vojaštvo iz Belgije in poslano na vzhodno fronto proti Rusom, dočim je odšlo nekaj divizij izpred ruske fronte na Balkan. 20.000 nemških izkušenih vo-

jakov izpred fronte Verdun je včeraj dospelo na bojišče Somme, kjer so napadli takoj z vso silo, toda Pariz sporoča, da so Francozi obdržali vse svoje postojanke.

Peronne pred padcem.

Najvažnejša nemška postojanka na Somme fronti, Peronne, stoji pred neposrednim padcem. Angleži so pridrl od severa in so komaj pol milje od mesta Combles, kjer je važna železniška postaja za Nemce, dočim so Francozi od juga in zapada eno miljo oddaljeni od Peronne. Dva silna napada so Nemci povzročili včeraj pri Peronne in Combles, toda oba sta bila z najhujšimi zgubami za Nemce odbita.

V Karpatih.

V okrajih Ludova, Smotred in Kapul so Rusi z vso silo prišli avstrijsko fronto in so prisilili na nekaterih krajih Avstrije na umikanje, toda kočno se je Avstrijcem posreželo ustaviti Ruse, da niso mogli več napredovati.

Srbski napredek.

Hudi boji se vrše na balkanski fronti. V okolici jezera Ostrova so napredovali Srbi, ki so vzeli Bulgarom več strateških točk.

Nemci so vzeli grške vojske.

Berolin, 14. sept. Ker grška posadka v Kavali, v grški Macedoniji ni imela niti živeža niti kake druge potrebe, je grški poveljnik prošil nemškega poveljnika naj vzame cel vojaški zbor Grkov v Nemčijo. Nemška vlada je to storila in z orožjem vred odpeljala cel grški armadni zbor v Nemčijo, kjer ostanejo, dokler ne mine vojna.

Ali ste že kupili krasno knjigo "Slovenija Vstani" delo našega odličnega rojaka dr. Zupaniča? Kupite en izvod, ne bo vam žal. Knjiga bi morala priti v vsako slovensko hišo. Naročite pri Dr. Niko Zupanič, 1369 E. 40th St. Cleveland, O.

—V Cleveland pride toliko tujcev iz drugih krajev, da je n. pr. v sredo moralo 600 tujcev biti odslovljenih iz hotelov, kljub temu, da šteje Cleveland 132 hotelov. Morali so dobiti prenočišče v privatnih hišah.

—135.000 otrok je letos v javnih šolah, katere podpira država in kjer ni treba plačevati starišem nobenih prispevkov za otroke. Ali ima bolj prav 95.000 starišev teh otrok, ki pošiljajo otroke v javno šolo, ki je svobodna, ali ima prav samo 15.000 starišev, ki pošiljajo otroke v farno šolo, ki ni svobodna? Kdo ima prav 95.000 starišev ali 15.000 starišev. Kje je večina, nesložni kaplani?

—Chas E. Hughes, republikanski kandidat za predsednika, bo govoril v Clevelandu 26 sept. v Central Armory.

